

PRAWO SPÓŁEK HANDLOWYCH

redakcja naukowa Andrzej Koch, Jacek Napierała

SERIA AKADEMICKA

WYDANIE

7

PRAWO SPÓŁEK HANDLOWYCH

redakcja naukowa Andrzej Koch, Jacek Napierała

Jędrzej Jerzmanowski, Jakub Kępiński, Marian Kępiński
Andrzej Koch, Maciej Mataczyński, Leopold Moskwa
Jacek Napierała, Aurelia Nowicka, Dorota Sokołowska
Stanisław Sołtysiński, Tomasz Sójka, Feliks Zedler

SERIA AKADEMICKA

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

7

Stan prawny na 1 września 2019 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Kinga Zajac

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Autorstwo poszczególnych części:

Jakub Kępiński, Marian Kępiński – rozdz. 3 i 4

Andrzej Koch – rozdz. 7 i 10

Leopold Moskwa – rozdz. 5 i 8

Leopold Moskwa, Jacek Napierała – rozdz. 6

Jacek Napierała – rozdz. 15

Jacek Napierała, Tomasz Sójka – rozdz. 12

Jędrzej Jertzmanowski, Jacek Napierała, Tomasz Sójka – rozdz. 1 podrozdz. 1–5

Aurelia Nowicka – rozdz. 13

Dorota Sokołowska – rozdz. 9

Stanisław Sołtysiński, Maciej Mataczyński – rozdz. 1 podrozdz. 6

Stanisław Sołtysiński, Aurelia Nowicka – rozdz. 14

Tomasz Sójka – rozdz. 11

Feliks Zedler – rozdz. 2

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-888-6

7. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	21
Rozdział pierwszy	
Część ogólna prawa spółek handlowych	25
1. Zagadnienia wstępne.....	25
1.1. Spółka handlowa jako forma prowadzenia działalności gospodarczej...	25
1.2. Umowa założycielska spółki handlowej.....	28
2. Źródła prawa spółek.....	29
2.1. Kodeks spółek handlowych	29
2.2. Stosowanie Kodeksu cywilnego	30
2.3. Inne ustawy regulujące materię prawa spółek	32
2.3.1. Wprowadzenie.....	32
2.3.2. Postępowanie o rozwiązanie przez sąd rejestrowy podmiotu wpisanego do rejestru bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego	33
2.4. Zwyczaje i dobre obyczaje	35
3. Spółki osobowe	36
3.1. Wprowadzenie	36
3.2. Podmiotowość prawna spółek osobowych	37
3.3. Zmiana umowy spółki osobowej	38
3.4. Przeniesienie członkostwa w spółce osobowej.....	38
3.4.1. Wprowadzenie.....	38
3.4.2. Przesłanki przeniesienia członkostwa w spółce osobowej	39
3.4.3. Odpowiedzialność za zobowiązania występującego wspólnika ...	40
4. Spółki kapitałowe	40
4.1. Wprowadzenie	40
4.2. Spółka kapitałowa w organizacji.....	43
4.2.1. Powstanie spółki w organizacji.....	43
4.2.2. Status prawny spółki w organizacji.....	44
4.2.3. Rozwiązanie spółki kapitałowej w organizacji.....	45
4.2.4. Wpis do rejestru	46
4.3. Wkłady do spółki kapitałowej.....	47

4.3.1. Wkłady jako źródło pokrycia kapitału zakładowego spółki.....	47
4.3.2. Wkłady niepieniężne do spółek kapitałowych.....	47
4.4. Zgoda innego organu spółki jako przesłanka skuteczności czynności prawnej dokonanej przez zarząd.....	51
4.4.1. Wymóg zgody innego organu jako ograniczenie wykonywania mandatu przez członka zarządu.....	51
4.4.2. Dokonanie przez zarząd czynności prawnej bez zgody innego organu.....	54
4.5. Zasada równego traktowania wspólników i akcjonariuszy	57
4.6. Rozwiązanie spółki przez sąd rejestrowy	60
4.7. Ujawnianie dokumentów i informacji	62
5. Szczególne postacie spółek handlowych	63
5.1. Spółka jednoosobowa	63
5.1.1. Status spółki	63
5.1.2. Forma czynności prawnych	64
5.2. Spółka publiczna.....	65
5.2.1. Uwagi wstępne	65
5.2.2. Definicja spółki publicznej.....	66
5.2.3. Dematerializacja akcji.....	67
5.2.4. Oferta publiczna.....	69
5.2.5. Obrót akcjami na rynku regulowanym albo w alternatywnym systemie obrotu	70
5.3. Spółka dominująca.....	71
5.4. Spółka powiązana.....	72
6. Zgrupowania spółek. Zarys problematyki prawa holdingowego	72
6.1. Wprowadzenie	72
6.2. Struktura organizacyjna i typowe cechy zgrupowania spółek.....	75
6.3. Przegląd charakterystycznych problemów prawnych występujących w procesie tworzenia i zarządzania zgrupowaniami spółek.....	78
6.3.1. Charakter prawny zgrupowania (grupy spółek).....	78
6.3.2. Obowiązki spółek dominujących i członków ich organów zarządzających wobec spółek zależnych, ich akcjonariuszy (udziałowców) i wierzycieli	80
6.3.3. Konsekwencje przystąpienia lub utworzenia zgrupowania dla wspólników (akcjonariuszy) spółki dominującej i zależnej...	84
6.3.4. Regulacja stosunków między spółką zależną a spółką dominującą w Kodeksie spółek handlowych (art. 6 i 7).....	88
Literatura	92
Rozdział drugi	
Rejestracja spółek w rejestrze przedsiębiorców.....	97
1. Uwagi wprowadzające	97

2. Regulacja dotycząca rejestru spółek w prawie europejskim	97
3. Rozwój regulacji prawnej dotyczącej rejestru spółek w prawie polskim	100
4. Ogólne uwagi o Krajowym Rejestrze Sądowym.....	102
4.1. Uwaga wstępna	102
4.2. Budowa Krajowego Rejestru Sądowego	103
4.3. Sposób prowadzenia.....	103
4.4. Funkcje.....	105
4.5. Domniemania prawne związane z wpisem	106
4.5.1. Domniemanie prawdziwości wpisu i nieistnienia danych niewpisanych.....	106
4.5.2. Domniemanie powszechnej znajomości wpisu.....	107
4.6. Obowiązek zgłaszania danych do rejestru.....	107
4.7. Podmioty podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego	108
4.7.1. Podmioty podlegające wpisowi do rejestru przedsiębiorców	108
4.7.2. Podmioty podlegające wpisowi do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej...	109
4.7.3. Rejestr dłużników niewypłacalnych.....	109
5. Treść wpisów do rejestrów przedsiębiorców	110
5.1. Uwagi wprowadzające	110
5.2. Wpisy w dziale 1	110
5.3. Wpisy w dziale 2	116
5.4. Wpisy w dziale 3	118
5.5. Wpisy w dziale 4	118
5.6. Wpisy w dziale 5	119
5.7. Wpisy w dziale 6	119
6. Ogólne uwagi o postępowaniu związanym z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.....	120
6.1. Regulacja prawna dotycząca postępowania w sprawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego	120
6.2. Wszczęcie postępowania	121
6.3. Zakres badania sprawy.....	121
6.4. Orzeczenie i jego zaskarżenie.....	122
7. Środki przymuszające	122
7.1. Uwagi wprowadzające	122
7.2. Grzywna.....	123
7.3. Rozwiązanie i likwidacja spółki osobowej	123
7.4. Rozwiązanie podmiotu wpisanego do KRS bez postępowania likwidacyjnego.....	124
8. Wykreślenie z urzędu danych niezgodnych z rzeczywistym stanem rzeczy.....	124
Literatura	124

Rozdział trzeci

Firma	127
1. Podstawy prawne ochrony firmy	127
2. Określenie firmy	128
3. Budowa firmy	130
3.1. Spółki osobowe	130
3.1.1. Spółka jawna (sp. j.)	130
3.1.2. Spółka partnerska (sp.p.)	131
3.1.3. Spółka komandytowa (sp.k.)	132
3.1.4. Spółka komandytowo-akcyjna (S.K.A.)	133
3.2. Spółki kapitałowe	134
3.2.1. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (sp. z o.o.)	134
3.2.2. Spółka akcyjna (S.A.)	134
4. Przepisy wspólne dla rozmaitych typów spółek	135
4.1. Spółka w organizacji	135
4.2. Spółka w likwidacji	136
4.3. Oddziały i przedstawicielstwa	136
5. Ogólne zasady budowy firmy	137
5.1. Zasada prawdziwości firmy	138
5.2. Zasada jedności firmy	140
5.3. Zasada wyłączności firmy	142
5.4. Zasada jawności firmy	147
5.5. Zasada kontynuacji firmy	148
6. Charakter prawny firmy	150
7. Ochrona firmy	153
8. Firma a oznaczenie przedsiębiorstwa	155
9. Firma a znak towarowy lub usługowy	158
10. Zagraniczne nazwy handlowe	160
Literatura	165

Rozdział czwarty

Spółka handlowa a przedsiębiorstwo	167
1. Prowadzenie przedsiębiorstwa przez spółkę	167
2. Wprowadzenie definicji przedsiębiorstwa	168
3. Nawiązanie do Kodeksu handlowego	169
4. Nowela z 2003 r.	170
5. Załoga	170
6. Przyczyny reformy	171
7. Znaczenia	171
8. Znaczenie przedmiotowe	172
9. Organizacja	172
10. Część przedsiębiorstwa	173

11. Składniki przedsiębiorstwa.....	174
11.1. Oznaczenia odróżniające.....	175
11.2. Inne prawa własności przemysłowej.....	176
11.3. Tajemnice przedsiębiorstwa.....	177
11.4. Prawa autorskie.....	177
11.5. Prawa do rzeczy.....	178
11.6. Prawa względne.....	178
11.7. Księgi i dokumenty.....	178
11.8. Koncesje.....	179
12. Dobro niematerialne.....	179
13. Wnioski.....	180
14. Renoma i klientela.....	180
15. Jedna czynność.....	181
16. Przykłady czynności.....	182
17. Przedsiębiorstwo jako aport.....	182
18. Przepis dyspozytywny.....	183
19. Sposób oznaczenia przedsiębiorstwa.....	184
20. Forma.....	184
21. Umowa pod tytułem szczególnym.....	185
22. Rozwinięcie.....	185
23. Decyzje administracyjne.....	186
24. Los zobowiązań w razie zbycia aktywów.....	187
25. Wyłączenia odpowiedzialności.....	187
26. Zapewnienia zbywcy.....	188
27. Odpowiedzialność solidarna.....	189
28. Część przedsiębiorstwa oraz inne czynności.....	190
29. Znajomość zobowiązań.....	190
30. Odpowiedzialność <i>pro viribus</i>	191
31. Wartość aktywów.....	192
32. Chwila oceny stanu aktywów.....	192
33. Inne przepisy.....	193
34. Inne modyfikacje umowne.....	193
35. Kilku nabywców.....	194
36. Uwaga <i>de lege ferenda</i>	194
Literatura.....	194

Rozdział piąty

Prokura	197
1. Geneza prokury.....	197
2. Regulacja prokury w Polsce.....	197
3. Istota prokury.....	200
4. Udzielenie prokury.....	201

5. Zakres prokury	206
6. Nieograniczalność prokury wobec osób trzecich.....	208
7. Wygaśnięcie prokury	212
8. Ujawnienie prokury we właściwym rejestrze	215
Literatura	217

Rozdział szósty

Spółka jawna	221
1. Rys historyczny	221
2. Regulacja spółki jawnej w Polsce	222
3. Pojęcie spółki jawnej	222
4. Powstanie spółki	228
4.1. Wprowadzenie	228
4.2. Umowa spółki	228
4.3. Obligatoryjne postanowienia umowy	229
4.4. Wpis do rejestru.....	230
4.5. Założenie spółki przy zastosowaniu techniki teleinformatycznej.....	230
4.5.1. Źródło i cel regulacji.....	230
4.5.2. Umowa spółki	231
4.5.3. Zgłoszenie i wpis spółki do rejestru.....	233
5. Stosunek do osób trzecich	233
5.1. Reprezentacja spółki	233
5.2. Odpowiedzialność współnika za zobowiązania spółki	238
6. Stosunki wewnętrzne spółki	244
6.1. Uwagi wstępne	244
6.2. Prowadzenie spraw spółki.....	244
6.3. Majątek spółki.....	245
6.4. Pojęcie udziału	248
6.5. Obowiązek lojalności	249
7. Rozwiązanie i likwidacja spółki.....	250
7.1. Przyczyny rozwiązania spółki.....	251
7.2. Skutki wystąpienia przyczyny rozwiązania spółki	253
7.2.1. Kontynuacja działalności spółki	253
7.2.2. Zakończenie działalności spółki	256
7.3. Procedura likwidacji spółki.....	257
7.3.1. Wprowadzenie.....	257
7.3.2. Likwidatorzy.....	257
7.3.3. Czynności likwidacyjne.....	258
7.3.4. Zakończenie likwidacji	260
Literatura	260

Rozdział siódmy

Spółka partnerska	265
1. Charakterystyka ogólna	265
2. Definicja i reżim prawny spółki partnerskiej.....	266
3. Wolne zawody	266
4. Przesłanki materialnoprawne utworzenia spółki partnerskiej	270
5. Przesłanki formalne powstania spółki partnerskiej	271
6. Odpowiedzialność za zobowiązania spółki partnerskiej.....	273
7. Reprezentacja i prowadzenie spraw spółki partnerskiej.....	276
7.1. Prowadzenie spraw oraz reprezentacja	276
7.2. Prowadzenie spraw i reprezentacja spółki przez zarząd.....	276
7.3. Prowadzenie spraw spółki, w której nie powołano zarządu	280
7.4. Reprezentacja spółki, w której nie powołano zarządu.....	281
8. Pozostałe prawa i obowiązki partnera.....	283
9. Rozwiązanie spółki i jej likwidacja.....	285
Literatura	286

Rozdział ósmy

Spółka komandytowa	287
1. Rys historyczny	287
2. Regulacja spółki komandytowej w Polsce	288
3. Pojęcie spółki komandytowej	289
4. Powstanie spółki.....	292
4.1. Utworzenie spółki w trybie tradycyjnym	292
4.2. Założenie spółki przy zastosowaniu techniki teleinformatycznej.....	296
4.2.1. Źródło regulacji.....	296
4.2.2. Umowa spółki	296
4.2.3. Zgłoszenie i wpis spółki do rejestru.....	298
5. Status prawny komplementariusza	298
6. Status prawny komandytariusza	300
6.1. Uwagi wstępne	300
6.2. Odpowiedzialność za zobowiązania spółki.....	300
6.3. Odpowiedzialność nieograniczona	304
6.4. Reprezentowanie spółki	306
6.5. Prowadzenie spraw spółki.....	307
6.6. Uprawnienia kontrolne.....	309
6.7. Udział w zyskach i stratach.....	309
7. Rozwiązanie i likwidacja spółki.....	309
Literatura	310

Rozdział dziewiąty

Spółka komandytowo-akcyjna	313
1. Charakterystyka ogólna	313
2. Powstanie spółki komandytowo-akcyjnej	316
2.1. Pojęcie spółki komandytowo-akcyjnej	316
2.2. Założyciele spółki.....	316
2.3. Powstanie spółki.....	316
3. Prowadzenie spraw spółki.....	321
4. Reprezentacja spółki komandytowo-akcyjnej	324
5. Funkcjonowanie organów spółki.....	325
6. Status prawny komplementariusza i akcjonariusza.....	326
7. Rozwiązanie i likwidacja spółki.....	327
Literatura	328

Rozdział dziesiąty

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	329
1. Konstrukcja prawna i charakterystyka ogólna	329
1.1. Znaczenie i geneza spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	329
1.2. Definicja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	331
1.3. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jako postać spółki kapitałowej.....	331
1.4. Elementy osobowe w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.....	333
1.5. Cele i wykorzystanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	335
2. Powstanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	339
2.1. Przesłanki powstania	339
2.2. Umowa spółki	339
2.3. Obligatoryjne postanowienia umowy	340
2.4. Fakultatywne postanowienia umowy	341
2.5. Znaczenie pierwotnej umowy założycielskiej i możliwość jej zmiany....	342
2.6. Zgromadzenie kapitału zakładowego.....	345
2.7. Kontrola wniesienia wkładów	350
2.8. Zgłoszenie i wpis spółki do rejestru sądowego	350
2.9. Następstwa naruszeń prawa przy zakładaniu spółki.....	351
2.10. Założenie spółki z o.o. i dokonywanie innych czynności przy zastosowaniu techniki teleinformatycznej	352
3. Kapitał zakładowy.....	354
3.1. Pojęcie i funkcje.....	354
3.2. Wielkość kapitału zakładowego	357
3.3. Ochrona stałości kapitału zakładowego	357
3.4. Podwyższenie kapitału zakładowego	360
3.4.1. Cele i sposoby podwyższenia	360
3.4.2. Pokrycie powiększonego kapitału	363

3.4.3. Objęcie udziałów przez nowego wspólnika	365
3.4.4. Objęcie udziałów przez wspólników dotychczasowych.....	366
3.4.5. Wpis podwyższenia do rejestru sądowego.....	367
3.5. Obniżenie kapitału zakładowego.....	368
3.5.1. Przyczyny obniżenia	368
3.5.2. Sposoby obniżenia kapitału.....	369
3.5.3. Tryb obniżenia (wymogi formalne).....	370
4. Pozycja prawna wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	373
4.1. Udziały w spółce.....	373
4.2. Równość i nierówność praw i obowiązków	376
4.3. Uprzywilejowanie udziałów	376
4.4. Rodzaje praw i obowiązków.....	378
4.5. Prawa korporacyjne	379
4.6. Prawa majątkowe.....	381
4.7. Prawo do udziału w zysku (do dywidendy).....	383
4.8. Obowiązki wspólnika	385
5. Utrata członkostwa i zmiany osobowe w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.....	387
5.1. Uwagi ogólne.....	387
5.2. Zbycie udziałów	388
5.3. Inne rozporządzenia udziałami	390
5.4. Wyłączenie wspólnika orzeczeniem sądowym.....	391
5.5. Umorzenie udziałów	394
6. Organy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	398
6.1. Charakterystyka ogólna	398
6.2. Zarząd spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	399
6.2.1. Funkcje	399
6.2.2. Powołanie i odwołanie zarządu	399
6.2.3. Kompetencje i obowiązki zarządu	400
6.2.4. Obowiązek prowadzenia spraw i reprezentacji spółki	402
6.2.5. Sposób prowadzenia spraw i reprezentowania spółki przez zarząd.....	403
6.2.6. Ograniczenia reprezentacji spółki wykonywanej przez zarząd...	405
6.2.7. Szczególna kontrola reprezentacji spółki jednoosobowej.....	407
6.2.8. Konflikt interesów członka zarządu i spółki	408
6.2.9. Odpowiedzialność osobista członków zarządu.....	408
6.3. Zgromadzenie wspólników.....	410
6.3.1. Pojęcie i charakterystyka ogólna	410
6.3.2. Kompetencje uchwałodawcze wspólników (zgromadzenia wspólników).....	410
6.3.3. Zwoływanie zgromadzenia wspólników.....	412
6.3.4. Przebieg zgromadzenia i podejmowanie uchwał.....	413

6.3.5. Możliwość podważenia uchwał wspólników.....	415
6.4. Organy nadzoru spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	418
6.4.1. Fakultatywny i obowiązkowy nadzór.....	418
6.4.2. Kompetencje organów nadzoru.....	419
6.4.3. Sposób funkcjonowania rady nadzorczej i komisji rewizyjnej...	420
6.4.4. Powoływanie i odwoływanie organów nadzoru i ich członków...	421
7. Rozwiązanie i likwidacja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	422
7.1. Rozwiązanie i czynności poprzedzające.....	422
7.2. Przyczyny uzasadniające rozwiązanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	422
7.3. Postępowanie likwidacyjne.....	424
7.4. Likwidatorzy.....	425
7.5. Utrata bytu prawnego.....	426
Literatura.....	426

Rozdział jedenasty

Prosta spółka akcyjna	429
1. Wprowadzenie.....	429
2. Prosta spółka akcyjna jako hybrydowa konstrukcja prawna.....	433
3. Swoboda kształtowania relacji pomiędzy udziałowcami.....	434
4. Dopuszczalność wnoszenia wkładów w postaci pracy lub usług.....	435
5. Brak kapitału zakładowego – ochrona wierzycieli w oparciu o zmodyfikowany test płynności.....	436
6. Forma akcji i obrót nimi.....	440
7. Elastyczny system organów spółki.....	441

Rozdział dwunasty

Spółka akcyjna	443
1. Wiadomości ogólne o spółce akcyjnej.....	443
1.1. Charakterystyczne cechy spółki akcyjnej.....	443
1.2. Rys historyczny.....	444
1.3. Wpływ systemu <i>corporate governance</i> na ustrój spółek akcyjnych....	449
1.3.1. Pojęcie systemu <i>corporate governance</i>	449
1.3.2. Otwarty system <i>corporate governance</i>	450
1.3.3. Zamknięty system <i>corporate governance</i>	452
1.3.4. Polska jako przykład zamkniętego systemu <i>corporate governance</i>	454
2. Powstanie spółki akcyjnej.....	455
2.1. Czynności podejmowane przy zakładaniu spółki.....	455
2.1.1. Podstawowe czynności założycielskie.....	455
2.1.2. Dodatkowe czynności założycielskie.....	455
2.2. Zawiązanie spółki.....	458

2.2.1. Umowa założycielska	458
2.2.2. Statut spółki	461
2.2.3. Zawiązanie spółki, której statut określa minimalną lub maksymalną wysokość kapitału zakładowego	471
2.2.4. Skutek zawiązania spółki	472
2.3. Wniesienie wkładu na pokrycie kapitału zakładowego	472
2.4. Ustanowienie zarządu i rady nadzorczej	473
2.5. Wpis do rejestru	473
3. Akcja	475
3.1. Wprowadzenie	475
3.2. Akcja jako ułamek kapitału zakładowego	476
3.2.1. Kapitał zakładowy	476
3.2.2. Kapitał zapasowy i kapitały rezerwowe spółki	477
3.3. Akcja jako prawo podmiotowe	478
3.3.1. Wprowadzenie	478
3.3.2. Prawo do udziału w zysku	484
3.3.3. Prawo do udziału w majątku likwidacyjnym	492
3.3.4. Prawo poboru akcji	493
3.3.5. Prawo uczestnictwa w walnym zgromadzeniu	496
3.3.6. Prawo głosu na walnym zgromadzeniu	498
3.3.7. Prawo zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia	503
3.3.8. Prawo do informacji	506
3.3.9. Prawo do wniesienia powództwa o odszkodowanie na rzecz spółki	508
3.4. Akcja jako papier wartościowy	509
3.4.1. Wprowadzenie	509
3.4.2. Akcje imienne i na okaziciela	514
3.4.3. Papiery wartościowe odnoszące się do akcji w obrocie zorganizowanym	515
3.4.4. Wykonywanie praw z akcji	520
3.4.5. Rozporządzanie akcją	525
3.5. Umorzenie akcji	531
3.5.1. Uwagi wstępne	531
3.5.2. Sposoby umorzenia akcji	532
3.5.3. Przesłanki umorzenia	534
3.5.4. Ustawowe umorzenie akcji	537
3.5.5. Moment dojścia umorzenia akcji do skutku	538
3.6. Nabywanie (obejmowanie) przez spółkę własnych akcji	538
3.6.1. Wprowadzenie	538
3.6.2. Wyjątki od zakazu nabywania własnych akcji	540
3.6.3. Skutki nabycia własnych akcji	542
4. Organy spółki akcyjnej	545

4.1. Wprowadzenie	545
4.2. Zarząd spółki akcyjnej	546
4.2.1. Skład zarządu	546
4.2.2. Powoływanie i zatrudnianie członków zarządu	547
4.2.3. Kadencja członka zarządu	550
4.2.4. Mandat członka zarządu	551
4.3. Rada nadzorcza	556
4.3.1. Wprowadzenie	556
4.3.2. Członkowie rady nadzorczej	558
4.3.3. Kadencja i mandat	561
4.4. Walne zgromadzenie	564
4.4.1. Wprowadzenie	564
4.4.2. Kompetencje walnego zgromadzenia	566
4.4.3. Zwołanie walnego zgromadzenia	567
4.4.4. Obrady walnego zgromadzenia	569
4.4.5. Uchwały wymagające kwalifikowanej większości	572
5. Podwyższenie i obniżenie kapitału zakładowego	580
5.1. Podwyższenie kapitału zakładowego	580
5.1.1. Zwyczajne podwyższenie kapitału zakładowego	581
5.1.2. Podwyższenie kapitału zakładowego w ramach kapitału docelowego	595
5.1.3. Warunkowe podwyższenie kapitału zakładowego	597
5.1.4. Podwyższenie kapitału zakładowego ze środków spółki	601
5.2. Obniżenie kapitału zakładowego	603
5.2.1. Uchwała o obniżeniu kapitału	603
5.2.2. Ochrona interesów wierzycieli	605
5.2.3. Wpis do rejestru	607
6. Likwidacja i rozwiązanie spółki akcyjnej	608
6.1. Uwaga terminologiczna	608
6.2. Przyczyny otwarcia likwidacji	608
6.2.1. Zaistnienie przyczyny przewidzianej w statucie	608
6.2.2. Powzięcie przez walne zgromadzenie uchwały o rozwiązaniu spółki albo o przeniesieniu siedziby za granicę	609
6.2.3. Ogłoszenie upadłości spółki	609
6.2.4. Inne przyczyny przewidziane prawem	609
6.3. Skutki otwarcia likwidacji	610
6.4. Likwidacja	611
6.4.1. Status likwidatora	611
6.4.2. Czynności przygotowawcze	612
6.4.3. Czynności likwidacyjne	613
6.5. Uchylenie likwidacji	616
6.6. Zakończenie likwidacji i rozwiązanie spółki	616
Literatura	617

Rozdział trzynasty

Łączenie, podział i przekształcanie spółek	621
1. Łączenie się spółek	623
1.1. Zagadnienia ogólne	623
1.1.1. Uwagi wstępne	623
1.1.2. Zakres podmiotowy	624
1.1.3. Sposoby łączenia się spółek	625
1.1.4. Wydanie udziałów (akcji). Dopłaty.....	626
1.1.5. Charakter prawny akcji obejmowanych przez wspólników spółki przejmowanej	627
1.1.6. Dzień połączenia.....	629
1.1.7. Stosunek wymiany udziałów (akcji)	630
1.1.8. Odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących powstania spółki	631
1.1.9. Uchylenie połączenia z powodu braków, o których mowa w art. 21 k.s.h.....	632
1.1.10. Skutki połączenia.....	633
1.1.11. Oddzielne zarządzanie majątkiem.....	637
1.2. Łączenie się spółek kapitałowych.....	638
1.2.1. Postępowanie w sprawie łączenia się spółek kapitałowych	638
1.2.2. Charakter prawny planu połączenia. Dopuszczalność wprowadzania zmian przez wspólników	646
1.2.3. Zaskarżanie uchwał o połączeniu	648
1.2.4. Sytuacja prawna osób o szczególnych uprawnieniach i posiadaczy papierów wartościowych innych niż akcje	650
1.2.5. Odpowiedzialność odszkodowawcza.....	652
1.2.6. Zakaz obejmowania udziałów (akcji) własnych	653
1.2.7. Połączenie spółek bez podwyższenia kapitału zakładowego	654
1.2.8. Szczególne przypadki łączenia się spółek	655
1.3. Transgraniczne łączenie się spółek kapitałowych i spółki komandytowo-akcyjnej (zarys regulacji prawnej)	659
1.4. Łączenie się z udziałem spółek osobowych	664
1.4.1. Uwagi ogólne	664
1.4.2. Postępowanie w sprawie połączenia	665
2. Podział spółek	670
2.1. Uwagi wstępne	670
2.2. Zakres podmiotowy podziału spółek.....	671
2.3. Sposoby podziału.....	672
2.4. Skutki podziału.....	674
2.4.1. Rozwiązanie spółki dzielonej.....	674
2.4.2. Wydanie udziałów (akcji) spółek przejmujących (spółek nowo związanych). Dopłaty	675

2.4.3. Sukcesja uniwersalna	676
2.4.4. Sytuacja prawna wspólników spółki dzielonej.....	678
2.5. Postępowanie w sprawie podziału spółek.....	679
2.5.1. Etap pierwszy: czynności przygotowawcze.....	679
2.5.2. Etap drugi: powzięcie uchwały o podziale.....	684
2.5.3. Etap trzeci: rejestracja podziału, ogłoszenie o podziale.....	686
2.6. Zastrzeżenia do planu podziału. Żądanie wykupienia udziałów (akcji).....	687
2.7. Zaskarżanie uchwał o podziale	688
2.8. Ochrona wierzycieli spółki dzielonej	689
2.9. Inne elementy regulacji prawnej podziału spółek.....	691
2.10. Podział jednoosobowych spółek Skarbu Państwa (wzmianka)	691
3. Przekształcenia spółek.....	692
3.1. Uwagi wstępne	692
3.2. Zagadnienia ogólne	695
3.2.1. Zakres podmiotowy	695
3.2.2. Dzień przekształcenia	697
3.2.3. Istota i skutki przekształcenia.....	697
3.2.4. Odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących powstania spółki przekształconej.....	699
3.2.5. Postępowanie w sprawie przekształcenia.....	700
3.2.6. Uczestnictwo wspólników w spółce przekształconej	705
3.2.7. Zaskarżenie uchwały o przekształceniu.....	708
3.2.8. Odpowiedzialność odszkodowawcza.....	709
3.3. Zagadnienia szczególne	710
3.3.1. Przekształcenie spółki osobowej w spółkę kapitałową	711
3.3.2. Przekształcenie spółki kapitałowej w spółkę osobową	714
3.3.3. Przekształcenie spółki kapitałowej w inną spółkę kapitałową ...	715
3.3.4. Przekształcenie spółki osobowej w inną spółkę osobową	718
3.4. Przekształcenie spółki cywilnej	720
3.5. Przekształcenie przedsiębiorcy w jednoosobową spółkę kapitałową ...	722
Literatura	723

Rozdział czternasty

Prawo kolizyjne spółek prawa handlowego.....	725
1. Wprowadzenie	725
2. Łącznik siedziby spółki.....	727
3. Statut personalny spółki handlowej. Uwagi ogólne	731
4. Zakres podmiotowy zastosowania statutu personalnego osoby prawnej do spółek handlowych	733
5. Zakres spraw podlegających statutowi personalnemu spółki handlowej ...	736
5.1. Typologia (kwalifikacja) spółek.....	736

5.2. Tworzenie i rozwiązanie (likwidacja) spółki.....	739
5.3. Organizacja spółki i stosunki między organami spółki a wspólnikami.....	747
5.4. Treść i wykonywanie praw oraz obowiązków w spółkach handlowych	748
5.5. Pozostałe zagadnienia.....	752
5.5.1. Oddziały spółek zagranicznych w Polsce.....	752
5.5.2. Umowy modyfikujące odpowiedzialność spółki, wspólników lub członków jej organów	755
5.5.3. Skutki transgranicznej sukcesji uniwersalnej	756
5.5.4. Umowy między jednym wspólnikiem (akcjonariuszem) a spółką.....	761
Literatura	762

Rozdział piętnasty

Prawo spółek Unii Europejskiej.....	765
1. Wprowadzenie	765
2. Swoboda przedsiębiorczości.....	766
2.1. Podstawy prawne.....	766
2.2. Spółka w rozumieniu art. 54 TFUE.....	767
2.3. Korzystanie przez spółki ze swobody przedsiębiorczości	767
2.4. Zakaz ograniczania swobody przedsiębiorczości.....	768
2.5. Transgraniczne przeniesienie siedziby spółki.....	769
2.5.1. Imigracja spółki	769
2.5.2. Emigracja spółki	770
2.6. Zakładanie oddziału	774
2.6.1. Wyrok TS w sprawie Segers.....	774
2.6.2. Wyrok TS w sprawie Centros.....	774
2.6.3. Wyrok ETS w sprawie Inspire Art	775
3. Dyrektywy i rozporządzenia jako instrument integracji krajowego prawa spółek.....	776
3.1. Zasady integracji prawa spółek.....	776
3.1.1. Zasada pomocniczości	776
3.1.2. Zasada proporcjonalności	776
3.1.3. Zasada szczególnego umocowania.....	776
3.2. Dyrektywa jako środek harmonizacji prawa spółek.....	777
3.2.1. Obowiązek implementacji dyrektywy	777
3.2.2. Dyrektywy unijnego prawa spółek	778
3.3. Rozporządzenia unijnego prawa spółek.....	780
3.3.1. Wprowadzenie.....	780
3.3.2. Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych.....	781
3.3.3. Spółka europejska.....	782

3.4. Spółdzielnia europejska.....	789
3.5. Spółki ponadgraniczne z siedzibą w Polsce.....	790
3.5.1. Wprowadzenie.....	790
3.5.2. Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych.....	790
3.5.3. Spółka europejska.....	791
3.5.4. Spółdzielnia europejska	794
Literatura	795

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- dyrektywa 77/91 – druga dyrektywa Rady 77/91/EWG z 13.12.1976 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz.Urz. WE L 26 z 1977 r., s. 1, ze zm.)
- dyrektywa 78/855 – trzecia dyrektywa Rady 78/855/EWG z 9.10.1978 r. wydana na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu, dotycząca łączenia się spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 295, s. 36, ze zm.)
- dyrektywa 82/891 – szósta dyrektywa Rady 82/891/EWG z 17.12.1982 r. wydana na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu dotycząca podziału spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 378, s. 47, ze zm.)
- dyrektywa 2001/86 – dyrektywa Rady 2001/86/WE z 8.10.2001 r. uzupełniająca statut spółki europejskiej w odniesieniu do uczestnictwa pracowników (Dz.Urz. WE L 294, s. 22)
- dyrektywa 2005/56 – dyrektywa 2005/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 26.10.2005 r. w sprawie transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych (Dz.Urz. UE L 310, s. 1, ze zm.)
- dyrektywa 2009/101 – dyrektywa 2009/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 16.09.2009 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 48 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich – wersja ujednolicona (Dz.Urz. UE L 258, s. 11, ze zm.)
- dyrektywa 2011/35 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/35/UE z 5.04.2011 r. dotycząca łączenia się spółek akcyjnych (Dz.Urz. UE L 110, s. 1, ze zm.)
- dyrektywa 2017/1132 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z 14.06.2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz.Urz. UE L 169, s. 46, ze zm.)
- HGB – Handelsgesetzbuch z 1897 r. (niemiecki kodeks handlowy)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.)

k.h.	-	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.06.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.)
Konstytucja RP	-	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
konwencja paryska	-	Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej z 20.03.1883 r. (Dz.U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51)
k.p.	-	ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 ze zm.)
k.p.c.	-	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 ze zm.)
k.r.o.	-	ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.)
k.s.h.	-	ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505 ze zm.)
nowela lutowa	-	ustawa z 14.02.2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 49, poz. 408)
p.p.m.	-	ustawa z 4.02.2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. z 2015 r. poz. 1792)
p.p.m. z 1965 r.	-	ustawa z 12.11.1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 46, poz. 290 ze zm.)
pr. bank.	-	ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 2187 ze zm.)
pr. not.	-	ustawa z 14.02.1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. z 2019 r. poz. 540 ze zm.)
pr. przeds.	-	ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2019 r. poz. 1292 ze zm.)
p.u.	-	ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 498 ze zm.)
p.w.p.	-	ustawa z 30.06.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 776 ze zm.)
rozporządzenie nr 596/2014	-	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z 16.04.2014 r. w sprawie nadużyć na rynku oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz.Urz. UE L 173, s. 1, ze zm.)
rozporządzenie o EZIG	-	rozporządzenie Rady (EWG) nr 2137/85 z 25.07.1985 r. w sprawie europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych (EUIG) (Dz.Urz. WE L 199, s. 1)
rozporządzenie o SCE	-	rozporządzenie Rady (WE) nr 1435/2003 z 22.07.2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE) (Dz.Urz. UE L 207, s. 1)
rozporządzenie o SE	-	rozporządzenie Rady (WE) nr 2157/2001 z 8.10.2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz.Urz. WE L 294, s. 1, ze zm.)
rozporządzenie Rzym I	-	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z 17.06.2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.Urz. UE L 177, s. 6, ze zm.)
szwajc. p.p.m.	-	Loi federale sur le droit internationale privé z 18.12.1987 r. (szwajcarska ustawa – Prawo prywatne międzynarodowe)

TFUE	–	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
TUE	–	Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 13)
TWE	–	Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz.Urz. UE C 306 z 2007 r., s. 1)
u.CEIDG	–	ustawa z 6.03.2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1291 ze zm.)
u.EZIG	–	ustawa z 4.03.2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2036 ze zm.)
u.k.n.u.p.	–	ustawa z 30.08.1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz.U. z 2018 r. poz. 2170 ze zm.)
u.KRS	–	ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1500 ze zm.)
u.SCE	–	ustawa z 22.07.2006 r. o spółdzielni europejskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2043 ze zm.)
u.o.i.f.	–	ustawa z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 2286 ze zm.)
u.o.k.k.	–	ustawa z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2019 r. poz. 369 ze zm.)
u.o.p.w.	–	ustawa z 29.07.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 623 ze zm.)
u.p.a.p.p.	–	ustawa z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1231 ze zm.)
u.rach.	–	ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2019 r. poz. 351 ze zm.)
u.s.d.g.	–	ustawa z 2.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 2168 ze zm.)
u.z.n.k.	–	ustawa z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r. poz. 1010 ze zm.)
u.z.u.p.z.	–	ustawa z 6.03.2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1079 ze zm.)

Czasopisma i publikatory

Biul. SN	–	Biuletyn Sądu Najwyższego
EBOLR	–	European Business Organization Law Review
GSP	–	Gdańskie Studia Prawnicze
KPP	–	Kwartalnik Prawa Prywatnego
KSP	–	Krakowskie Studia Prawnicze
M. Praw.	–	Monitor Prawniczy
OSA	–	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSG	–	Orzecznictwo Sądów Gospodarczych

OSNC	-	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP	-	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNP	-	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	-	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	-	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK-A	-	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Seria A
PiP	-	Państwo i Prawo
PN	-	Przegląd Notarialny
PPC	-	Polski Proces Cywilny
PPH	-	Przegląd Prawa Handlowego
PPPM	-	Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego
PPW	-	Prawo Papierów Wartościowych
Pr. Gosp.	-	Prawo Gospodarcze
Pr. Spółek	-	Prawo Spółek
PS	-	Przegląd Sądowy
PUG	-	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rej.	-	Rejent
RPEiS	-	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
R. Pr.	-	Radca Prawny
SC	-	Studia Cywilistyczne
SP	-	Studia Prawnicze
SPP	-	Studia Prawa Prywatnego
TPP	-	Transformacje Prawa Prywatnego

Inne

EFTA	-	Europejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (European Free Trade Association)
EZIG	-	Europejskie Zgrupowanie Interesów Gospodarczych
KDPW	-	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych
KE	-	Komisja Europejska
KRS	-	Krajowy Rejestr Sądowy
NSA	-	Naczelny Sąd Administracyjny
OECD	-	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organization for Economic Cooperation and Development)
PKD	-	Polska Klasyfikacja Działalności
PSA	-	prosta spółka akcyjna
SA	-	sąd apelacyjny
SCE	-	spółdzielnia europejska (<i>societas cooperativa europea</i>)
SE	-	spółka europejska (<i>societas europea</i>)
SN	-	Sąd Najwyższy
SO	-	sąd okręgowy
TS	-	Trybunał Sprawiedliwości
UOKiK	-	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Rozdział pierwszy

CZĘŚĆ OGÓLNA PRAWA SPÓŁEK HANDLOWYCH

1. Zagadnienia wstępne

1.1. Spółka handlowa jako forma prowadzenia działalności gospodarczej

Odpowiedź na pytanie, dlaczego ludzie zawiązują spółki handlowe w celu prowadzenia działalności gospodarczej, jest dość trywialna – ludzie zawiązują spółki handlowe, ponieważ w konkretnych okolicznościach im się to opłaca. O wiele bardziej złożona jest próba odpowiedzi na pytanie, w jakich okolicznościach i dlaczego **efektywną** formą prowadzenia działalności gospodarczej jest spółka handlowa. Przecież indywidualna działalność również umożliwia prowadzenie nawet znacznego przedsięwzięcia gospodarczego, więc po co sobie komplikować życie złożonymi strukturami organizacyjnymi spółek handlowych.

**motywy zakła-
dania spółek
handlowych**

Wypada zacząć od ogólnego stwierdzenia, że rozwój gospodarki, a tym samym wzrost zamożności społeczeństwa, wymaga **współpracy** pomiędzy ludźmi. Celem tej współpracy jest **wymiana zasobów**: pracy, kapitału, wiedzy czy zasobów naturalnych. Współpraca ta umożliwia efektywną alokację zasobów w gospodarce – tzn. efektywne wykorzystanie rzadkich (niewystarczających) zasobów do ich alternatywnych gospodarczych zastosowań¹.

Wymiana zasobów pomiędzy ludźmi wymaga instytucji prawnych, które proces ten będą koordynowały i zabezpieczały. Jedną z takich instytucji jest **umowa handlowa**. Proces, w ramach którego podmioty wchodzi w wzajemne relacje w celu zawierania umów handlowych, których przedmiotem jest wymiana za-

---

¹ R. Coase, *The theory of the firm* [w:] R. Coase, *The firm, the market and the law*, Chicago–London 1988, s. 38–40; S. Douma, H. Schreuder, *Economic approaches to organizations*, London–Paris–New York, s. 3–5.

sobów, jest określane mianem **rynku**. Wymiana zasobów w ramach rynku jest koordynowana za pomocą **mechanizmu cenowego** rządzącego się prawami podaży i popytu².

Teoretycznie indywidualny przedsiębiorca może więc, korzystając z instytucji umów handlowych, zdobyć na rynku kapitał (np. w postaci kredytów) oraz zatrudnić menedżerów i innych specjalistów dysponujących wiedzą niezbędną do prowadzenia danej działalności gospodarczej. W świecie idealnie uczciwych i sumiennych ludzi, którzy funkcjonują w ramach idealnie konkurencyjnego rynku, spółka handlowa być może byłaby niepotrzebna.

koszty transakcyjne

Jednak w realnym świecie korzystanie z mechanizmu cenowego pociąga za sobą tzw. **koszty transakcyjne**, związane np. z: określeniem poziomu cen, znalezieniem potencjalnego kontrahenta, negocjowaniem, sporządzeniem i zawarciem umowy handlowej czy wreszcie kontrolą realizacji i egzekucją postanowień umowy handlowej³. Koszty te rosną wraz ze wzrostem specyfiki przedmiotu świadczenia jednej ze stron umowy (*asset specificity*)⁴, długością i stopniem skomplikowania wzajemnych relacji handlowych⁵ oraz przewagą jednej ze stron umowy w zakresie specjalistycznej wiedzy dotyczącej przedmiotu świadczenia (asymetrią informacyjną)⁶.

spółka handlowa jako sposób alokacji zasobów

Gdy koszty transakcyjne prowadzenia danego rodzaju działalności gospodarczej rosną z podanych wyżej przyczyn, powstaje konieczność zastosowania **alternatywnego** wobec umowy handlowej **sposobu alokacji** zasobów, jakim jest **spółka handlowa**⁷. W procesie alokacji zasobów w ramach umowy handlowej mechanizm cenowy do pewnego stopnia zostaje zastąpiony przez swoisty **mechanizm zarządzania** spółką.

funkcja praw udziałowców spółki

Głównymi podmiotami w mechanizmie zarządzania strukturą organizacyjną spółki są **udziałowcy** – wspólnicy i akcjonariusze spółek kapitałowych. Przysługuje im bowiem **wewnątrzorganizacyjna kompetencja** do kierowania procesem alokacji zasobów pomiędzy pozostałe podmioty zaangażowane w funkcjonowanie spółki: kapitałodawców, menedżerów i pracowników⁸. Różnica między prawami udziałowców a prawami innych podmiotów zaangażowanych w funkcjonowanie spółki jest więc zasadnicza: udziałowcy mają wpływ na dzia-

² S. Douma, H. Schreuder, *Economic approaches...*, s. 30.

³ R. Coase, *Introduction* [w:] R. Coase, *The firm, the market and the law*, Chicago–London 1988, s. 6.

⁴ O. Williamson, *Economic institutions of capitalism*, New York 1985, s. 53.

⁵ O. Williamson, *Economic...*, s. 61.

⁶ H. Hansman, *The ownership of the enterprise*, London–Cambridge 1996, s. 28 i n.

⁷ R. Coase, *The theory...*, s. 38.

⁸ R. Coase, *The theory...*, s. 39 i n.

łałność spółki, podejmując dyskrecjonalne decyzje w ramach jej wewnętrznego mechanizmu zarządzania⁹.

Udziałowcy mają motywację do efektywnego wykorzystywania kompetencji wewnątrzorganizacyjnych, gdyż przysługuje im również **prawo do udziału w zysku** spółki. W sensie ekonomicznym udziałowcy są **ostatecznymi beneficjentami** spółki (*residual claimants*). Oznacza to, że udziałowcom przysługuje „prawo do udziału w przychodach spółki netto, czyli tej części przychodów, która pozostaje po odjęciu tych wydatków, do których spółka jest umownie zobowiązana wobec pozostałych podmiotów zaangażowanych w funkcjonowanie spółki (*stakeholders*)”¹⁰, np. kredytodawców i pracowników. Tym ostatnim podmiotom w zamian za dostarczany spółce kapitał i pracę przysługuje prawo do ściśle określonej w umowie części przychodów spółki (*fixed claimants*) – wynagrodzenia za pracę, odsetek od udzielonego kredytu. Tymczasem „ostatecznemu beneficjentowi spółki (udziałowcowi) przysługuje prawo tylko do tej części, ale jednocześnie do **całej** [podkr. – J.N. i T.S.] tej części przychodu, która pozostanie po zaspokojeniu pozostałych podmiotów zaangażowanych w działalność spółki”¹¹. Udziałowcy uczestniczą więc w podziale przychodów spółki w ostatniej kolejności, jednakże wielkość tej części przychodów pozostaje *ex ante* **nieokreślona**. Jest ona wprost zależna od efektywności gospodarczej spółki.

Skutkiem takiej struktury podziału przychodów spółki jest obciążenie udziałowców przeważającą częścią ryzyka związanego z jej działalnością gospodarczą. Udziałowcy odgrywają więc rolę „**ostatecznych podmiotów ryzyka**” spółki (*residual risk bearers*)¹². Zysk albo strata odzwierciedla bowiem sukces albo niepowodzenie działalności gospodarczej spółki¹³. Konieczność skupienia większości specyficznego dla spółki ryzyka na jej udziałowcach jest warunkiem efektywności ekonomicznej mechanizmu zarządzania spółką handlową¹⁴. Udziałowcy spółki dysponują kompetencją wewnątrzorganizacyjną do zarządzania spółką handlową. Skupienie na udziałowcach całego ryzyka organizacyjnego spółki handlowej motywuje ich do efektywnego ekonomicznie zarządzania spółką,

⁹ H. Hansman, *The ownership...*, s. 19.

¹⁰ H. Hansman, *The ownership...*, s. 11.

¹¹ F. Easterbrook, D. Fischel, *The Economic Structure of Corporate Law*, London–Cambridge 1991, s. 11.

¹² E. Fama, M. Jensen, *Separation of ownership and control*, „Journal of Law and Economics” 1983/26, s. 303.

¹³ H. Hansman, *The ownership...*, s. 44.

¹⁴ M. Jensen, C. Smith, *Stockholders, Managers, and Creditors Interest [w:] Recent Advances in Corporate Finance*, red. E. Altman, M. Subramanyam, Oxford 1985, s. 99–100.

Książka prezentuje zagadnienia dotyczące tworzenia, organizacji, funkcjonowania i reprezentacji wszystkich typów spółek uregulowanych w Kodeksie spółek handlowych.

Autorzy omawiają nie tylko przepisy Kodeksu spółek handlowych, lecz także przybliżają kluczowe regulacje innych aktów prawnych istotnych z punktu widzenia omawianej tematyki, m.in. ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych przepisów Kodeksu cywilnego. W opracowaniu omówiono:

- szczególne instytucje prawa cywilnego, takie jak: prokura, firma i przedsiębiorstwo spółki,
- zagadnienia kolizyjnoprawne dotyczące spółek,
- procedury związane z łączeniem, podziałem, przekształceniem i likwidacją spółek.

W tym wydaniu dodany został rozdział poświęcony nowej postaci spółki kapitałowej, jaką jest prosta spółka akcyjna wprowadzona ustawą nowelizującą z 19.07.2019 r. Zasygnalizowano również zmianę unijnej dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 w sprawie niektórych aspektów prawa spółek.

Podręcznik jest dziełem wykładowców związanych z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – praktyków i wybitnych znawców tematu.

Publikacja stanowi pomoc dydaktyczną dla studentów prawa. Mogą z niej korzystać także osoby stosujące przepisy prawa spółek w praktyce: prawnicy, przedsiębiorcy, członkowie rad nadzorczych, dyrektorzy zarządzający.

LEXOTEKA
więcej niż podręcznik

Poszukaj pozostałych podręczników
dostępnych online

www.lexoteka.pl

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSCLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8160-888-6

